

tako tudi on nikogar nij trpel poleg sebe, niti v sovetu, niti v uradu, niti v vojski, nego same mlade ljudi, in kakor so bili ti sami nezreli, tako nezreli so bili tudi njih soveti. Viděc povsod na okoli toliko bēdo in gorjé, prigovarjajo carja, naj bi dal vse stare ljudi utopiti, češ, da bi mladim ne pojedali zastonj kruha. In zagrozil je car po njih совету slehernemu smrtno kazen, kdor bi staremu človeku dajal zavetje. Tu se razidó beriči po vsej deželi, povsod oznanujoč carsko povelje, in kder zasledé kacega starca, vsacega utopé brez milosti. — V necem mestu so bili trije bratje; imeli so starega očeta, ali nijso ga izdali na smrt, nego prikrili so ga doma v izbi pod podlogo. In tam je sedel starček nekoliko mesecev in sinovi so mu prinašali, kar so imeli. Minula je zima in prišla pomlad, čas setve, ali nikder ni bilo ni zrnea, da bi je vsejali; nekaj se je pojélo, nekaj poginilo v zemlji. In prišli so ti trije sinovi očeta vprašat, kaj jim je storiti? „Strgajte, otroci, staro streho z hiše, izmlatite slamo in kar primlatite, vsejte!“ Sinovi storé tako in gospod Bog jim dá srečo; teden pozneje užé zelení žito kakor dišeča rutica in za mesec dni, za dva se giblje v polnem klasji, in bilo je dokaj vsakoršnega žita: rži, pšenice, ječmena i. t. d. Kamorkoli si se ozrl, nikder nij bilo poljá; vse njive so se bile z visoko travo in osatom zarasle — le njihovo polje je obrodilo. Oj, to so se ljudje divili in čudili in glas o tem se je raznesel po vsem svetu; zvedel je to tudi car sam. In ukazal je car, naj pridejo ti trije bratje prědenj. Zeló se prestrašijo zaradi tega povelja: „Zdaj — pravijo — gorjé nam!“ Šli so z nova k očetu: „Oče, pred carja nam vlevajo; kaj čemo storiti, oče!“ „Idite, otroci! kar bode, to bode, pred carjem pa čisto resnico govorite!“ — Otidó bratje ter pridejo k carju. Car jih vpraša grozěč se: „Zakaj skrivate, okrutniki, žito, svet pa gladí umira? govorite resnico, ako ne, ukažem vas mučiti na smrt!“ — Bratje povedó vse, kakor je bilo od konca do kraja. „In zdaj, najmilostivši car, izróči nas, če te je volja trinogu, ali pa naj nas pomilostí tvoja ljubezen!“ In zdajci se razjasní carjevo čelo, v očeh mu zalesketa solza. Pri tej priči ukaže privedi prědse starega očeta, posadí ga poleg sebe tik svojega prestola ter posluša njegov совет do smrti, njegove sinove pa sijajno obdarí.

V.

Mož, medved in lisica.

(Ruski spisal Atanasijev, posl. A. K.)

Kmet je orál njivo. K njemu pride medved in mu reče: „mož, raztrgam te!“ „Miruj!“ odgovorí mož; „nevo, sejem repo; sebi vzamem same korenine, a tebi dam nát.“*) „Bodi tako!“ reče medved, in otide v dobrovo. Kadar je bilo čas púkatí repo, prikaže se medved iz dobrove: „nu, mož, delíva se!“ „Dejva, medved! nát je tvoja,“ ter mu nareže vóz répnika. Medved je vesel poštene delitve. Mož naloží repo na voz ter jo odvěze v mesto na pródajo. A sreča ga medved: „mož! kam takó?“ „Kam li, medvedek? V mesto, prodajat korenín.“ „Daj mi pokúsit, kakšne so te korenine?“

Pomolí mu repo, katero pohróbi medved. „Ahà!“ zarjove, „prekljúkal si me! Koreníné so sladke. Ko zopet obseješ, daš meni koreníné, a sam si imej nát.“ „Zakaj ne?“ odgovori mož, ter vseje — pšenico. Pride čas,

*) Nát, nati žensk. spola Notranjec imenuje pérje pri korunu, repi in mrkvi (korenjki).

da pšenica sezorí. Mož vzame klasje, omlati, namelje moke ter napeče hlebov, a medvedu ostane prazna slama. „Čakaj, mož!“ zagrozí se medved, „srdít sem ná-te. Ne hodi mi užé po drva v les, ako hočeš sam sebi dobro.“ Lesa se zdaj mož jako zbojí, požge saní, kádi in klopí, a naposled je vendar treba zopet — iti v les.

Polagama in boječ ide. Sam ne vé, kedaj ga sreča lisica: „mož! zakaj ves tih lezeš?“ povpraša. „Medveda se bojim, gnéva se na-me ter me obeta raztrgati.“ „Jaz te izbavím te béde.“ Mož se lisici priklóni, rekoč: „pomôzi mi, deset kur bode tvojih.“ „Nič se ne boj medveda; ti sekaj drva a jaz začnem lajati, in kadar medved povpraša, kaj je to, reci: lovci lové volkove in medvede.“ Mož jame sekati, kar se prikaže medved: „starec, kaj je to vpitje?“ Mož odgovori: „lovci lové volkove in medvede.“ „Oh, mož! ne pripoveduj zá-me; skrijem se ti pod voz.“ Skôraj potem zakričí lisica iz-za germa: „mož! níjso lí tukaj volcéj in medvedje?“ „Ne!“ odgovorí mož. „Kaj lí pod vozom, kaj leži tam?“ „Klada“, reče mož. „Da je klada, ležala bi na vozu povezana.“ Medved šepne možu: „brzo me položí na voz ter povézi!“ Mož položí medveda na voz in ga poveže ter mu zasadí v glavo sekíro. Lisica priletí in reče: „kde imava medveda?“ „Ná ga“, odgovorí kmet. „A možiček! zdaj bode mene pogostiti.“ „Prav govoriš, lisica! Pojdiva k nam, da ti pripravim gostíj“. Mož gre domov, a lisica pred njim. Kadar se mož približa dômu, zazvižga psom in je spustí v lisico. Ona steče v les ter hajdi v lisičino. Tam se povprašuje: „oh, moji očesci! kaj sta delali, kadar sem se izbavljála psov?“ „Gledali svi, da bi se ti ne spoteknilo.“ „In vedve ušesci?“ „Poslušali svi, če so psi še daleč.“ „A vi nožíce?“ „Bežale smo, da bi te psi ne ujeli.“ „Repek, a kaj si ti delal?“ „Môtal sem se ti mej nogami, da bi se ti bilo zmélo in bi padla ter psom prišla v zobe.“ „Ti potepín ti, tako lí delaš?“ Lisica vrže rep iz lisičine ter zavpije: „náte psi, požrite ga!“ Psi popadejo lisico za rep, privlekó jo iz lisičine ter jo raztrgajo na drobne kosce. Tako se često godí, da se zaradi repa tudi glava izgubi.

G ó s.

Góska góskam je dejála:
„Dolgovráta sem in zala“.

„Gós-dekléta, góske-žéne!
Kdo beléjša je od mene?“

„Jaz, najlepša gós-devíca,
Hočem biti vam kraljica“.

Zdaj je vrát napréj stegnúla,
Ter ga v lók potém zavíla.

Góske druge jej rekó:
„Ne prevíjaj se z glavó!“

„Góska si, če vrát ulómiš,
Al' če kdo vé kám ga vstrômiš!“ *)

„Kaj bi tisto? — Nož te čaka,
Ki zakôlje gos, gosáka!“

Góska je ostala glúha
Od neumstva in napúha.

Rastla, bíla je staréjša,
Z dobre píče debeléjša.

A prišél Martinj je dán,
Dán Martinj, gosém strašán.

Gospodínja nož prijéla,
Mladej góski glávo snéla.

Poruvála párje bélo,
Njo je vrgla v maslo vrélo.

Ko na ognji je ležála,
Žalostno je zacvrčála:

„Góska góski je ednaka;
Vsake nož in ogenj čaka!“

Jos. Ciparle.

*) Vstrômiti znači: strmo ali po konci obrniti, in die Höhe richten.